

ЗАКЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА РОЗБУДОВИ КРАЇНИ

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5137>

ВЛАСИК

Олександр Володимирович

директор Свалявського професійного будівельного ліцею, м. Свалява, Україна

Анотація. У статті висвітлено актуальні аспекти діяльності закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану та розбудови країни. Продемонстровано позитивний досвід створення сучасного освітнього середовища у закладі професійної (професійно-технічної) освіти та його роль у підвищенні якості підготовки кваліфікованих робітників; створення сучасних навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням для формування конкурентоспроможного людського капіталу з метою забезпечення повоєнного відновлення та відбудови України. Розкрито можливості впровадження дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників. Окреслено перспективи розвитку співпраці закладу професійної (професійно-технічної) освіти з благодійними організаціями у рамках створення умов для проживання внутрішньо переміщених осіб із зони активних бойових дій. Охарактеризовано основні завдання профорієнтації як чинника забезпечення професійного вибору.

Ключові слова: заклад професійної (професійно-технічної) освіти; модернізація; підготовка кваліфікованих робітників; сучасні навчально-практичні центри професійної (професійно-технічної) освіти; профорієнтація; повоєнне відновлення України.

Сьогодні кожен Українець розуміє цінність робітничих професій для відбудови України. Попри війну ми повинні та продовжуємо розвивати, оновлювати та удосконалювати систему профтехосвіти. Крім того, розвиток конкурентоспроможності професійної освіти є одним із пріоритетів у Програмі з відновлення України. Адже саме майбутні випускники профтехів будуть найактивніше залучені до відбудови України і подальшого розвитку її економічного потенціалу. В умовах воєнного стану в нашій країні відбуваються величезні зміни у соціальному, економічному і політичному житті. Про це повідомляє пресслужба Міністерства освіти і науки України.

Професійно-технічна освіта — унікальне явище в історії української держави. Незважаючи на численні проблеми, суперечності, катаклізми в соціально-економічних процесах, а їх було немало, педагогічні працівники цієї системи (і викладачі, і майстри виробничого навчання), більшість керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) залишалися ентузіастами, оптимістами, справжніми борцями за інноваційний розвиток цієї системи, покликання якої — підготовка кваліфікованого робітника для різних виробничих галузей, виховання любові до обраної професії, до трудової діяльності (Ничкало, 2022b).

Стратегічний курс політики у розвитку сучасної професійної освіти, задекларований у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, обумовлює необхідність модернізації, оновлення всіх структурних ланок освітньої діяльності закладів профе-

сійної (професійно-технічної) освіти, у першу чергу, освітнього процесу. У зв'язку з цим змінюється й сам підхід до підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, оволодіння ними професійними знаннями, уміннями та навичками.

Ситуація на ринку праці України диктується роботодавцем, який справедливо вимагає, щоб заклади освіти давали здобувачам такий рівень знань та умінь, який відповідав би їх потребам. Однак, без підтримки й тісного зв'язку з виробництвом заклад професійної (професійно-технічної) освіти не в змозі забезпечити підготовку сучасного, обізнаного з новітніми технологіями фахівця. І тому виробництво повинно сприяти розвитку, оновленню матеріальної бази закладу, надавати робочі місця для проходження виробничого навчання та виробничої практики здобувачам освіти і спільно вирішувати інші аспекти зазначеної проблеми.

Ринок праці висуває нові вимоги до якості робочої сили, її професійно-кваліфікаційного складу і рівня підготовки. Саме ринок праці є одним із індикаторів, за яким можна судити про національне благополуччя, стабільність й ефективність соціально-економічних перетворень у країні (Ничкало, 2022а).

Нові реалії сьогодення в умовах війни стрімко змінюють державну політику у сфері реформування професійної (професійно-технічної) освіти. Україна та весь цивілізований світ уже сьогодні розробляють стратегічні плани з відбудови зруйнованої інфраструктури, економіки. Орієнтація на підготовку адаптованих до сучасного виробництва кваліфікованих робітників, необхідних на ринку праці, є як ніколи актуальним.

Свялявський професійний будівельний ліцей понад 75 років готує кваліфікованих робітників для різних підприємств міста та регіону. За багаторічну

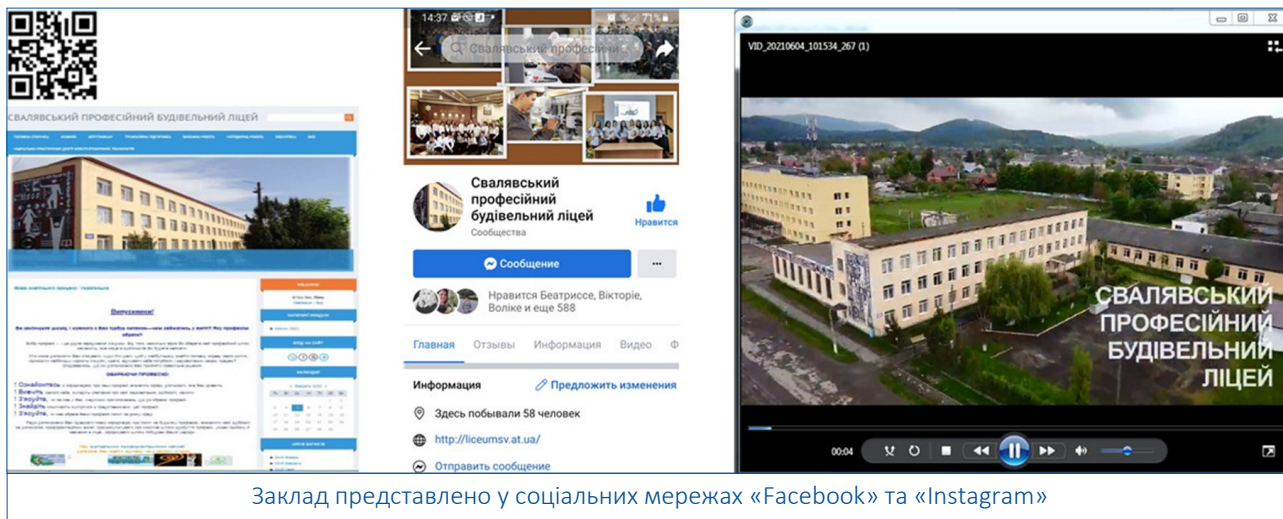
діяльність заклад освіти змінював назву, але неодмінно залишалася вимога — якісна підготовка конкурентоспроможних робітників, що здійснювалася через модернізацію навчально-методичної роботи, впровадження сучасних виробничих, педагогічних, цифрових технологій, стимулювання професійного зростання педагогів, підвищенню їх професійної компетентності, активізацію співпраці з роботодавцями та соціальними партнерами на основі системи базових цінностей: професіоналізму, співробітництва і партнерських стосунків.

Ліцей є одним із лідерів у низці новацій, що супроводжують розвиток професійного становлення педагогічних працівників; створені необхідні умови для навчання здобувачів освіти, слухачів та їх всебічного розвитку. Це сучасні навчальні кабінети, виробничі майстерні, комп'ютерні лабораторії з інформаційно-технічним забезпеченням (мультимедійні проектори, ноутбуки, збільшення кількості персональних комп'ютерів тощо).

Заклад освіти здійснює підготовку кваліфікованих робітників будівельних, електротехнічних металообробних та інших професій, запроваджує дуальну освіту, надає освітні послуги особам з особливими освітніми потребами (інклюзивна освіта).

Тісна співпраця з роботодавцями сприяє проходженню виробничої практики на підприємствах та працевлаштуванню здобувачів освіти після отримання диплома кваліфікованого робітника.

Нині в діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти суттєво змінюються пріоритети: послідовне накопичення здобувачами освіти професійних знань, досвіду діяти за певними алгоритмами, схемами та програмами замінюється на сформованість самоосвітніх компетентностей, стійких професійно-пізнавальних інтересів майбутніх кваліфікованих робітників.

Заклад представлено у соціальних мережах «Facebook» та «Instagram»

Стратегічним курсом є поглиблення і закріплення позитивних результатів діяльності, втілення в життя раніше запланованих заходів, створення потужної матеріально-технічної бази для підготовки конкурентоспроможного кваліфікованого робітника.

Виникла необхідність оновлення змісту професійного навчання, визначення науково обґрунтованої номенклатури професій, що відповідає новим соціально-економічним і культурно-освітнім потребам та створення державних стандартів професійно-технічної освіти (Ничкало, 2022с).

Модернізація матеріально-технічної бази з професії електрогазозварник позитивно вплинула на якість підготовки кваліфікованих робітників і сприяла з 2019 р. запровадити дуальну форму навчання. Партнером стало підприємство ТДВ «Мукачівський машинобудівний завод». Співпраця триватиме і надалі, у планах — запровадження дуальної форми навчання з професій будівельного напрямку.

Виробниче навчання на підприємстві ТДВ «Мукачівський машинобудівний завод»

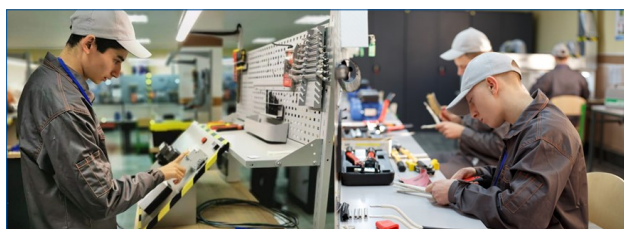
Для забезпечення якісної підготовки кваліфікованих робітників виникла необхідність максимально наблизити освітній процес до умов виробництва.

Навчання проводить майстер виробничого навчання Олександр Дарчі

3 грудня 2019 р. на базі Свалявського професійного будівельного ліцею розпочав своє функціонування Навчально-практичний центр електротехнічних технологій, створений для здійснення навчання, підготовки та перепідготовки слухачів,

стажування педагогічних працівників за професіями: електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж, електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування, електромонтажник силових мереж та електроустаткування. Кошти субвенції з державного бюджету, фінансова підтримка з обласного бюджету за сприяння Департаменту освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації, а також інвестування власних коштів закладу дали змогу створити належну базу для підготовки електромонтажників та електромонтерів.

Навчально-практичний центр електротехнічних технологій

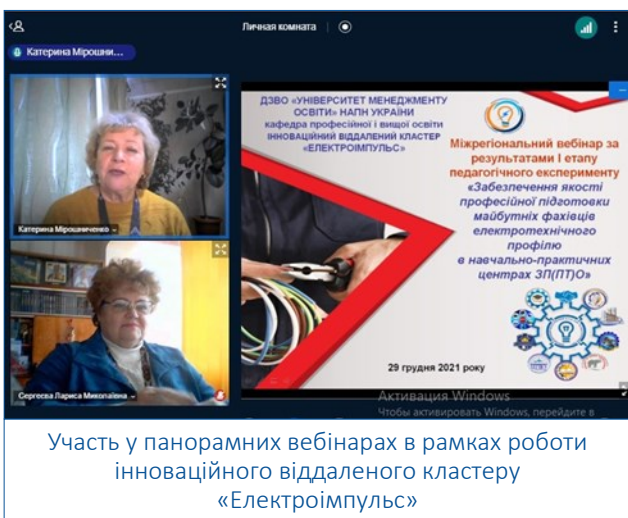
У створення Центру інвестовано 630 тис. грн коштів Державного бюджету України та 180 тис. грн. спеціального фонду Свалявського професійного будівельного ліцею. За ці фінанси виконано ремонтні роботи та придбано сучасне обладнання відповідно до вимог Державного стандарту ЗП (ПТ)О. Створена сучасна матеріально-технічна база не лише сприяла покращенню професійної підготовки здобувачів освіти, а й дала змогу проводити на його базі навчання, стажування педагогічних працівників, конкурси фахової майстерності. Так, у 2021 р. на базі навчально-практичного центру відбувся обласний етап Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності WorldSkills за компетенцією «Електро-монтажні роботи», на якому випускник ліцею здобув друге місце.

Обласний етап конкурсу фахової майстерності WorldSkills за компетенцією «Електромонтажні роботи»

Міністерством освіти і науки України відзначено Навчально-практичний центр у Свалявському професійному будівельному ліцеї як один із кращих зразків використання державних коштів.

З метою якісної професійної підготовки майбутніх фахівців з професії електротехнічного профілю, апробації інноваційних освітніх підходів та програм, ефективності формування професійних компетентностей здобувачів освіти Свалявський професійний будівельний ліцей, на чолі з директором, разом із Криворізьким професійним гірничо-технологічним ліцеєм, за підтримки кафедри професійної і вищої освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України ініціював проведення педагогічного експерименту регіонального рівня «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у формі інноваційного віддаленого кластеру «Електроімпульс» на період до 2024 р. У роботі, що розпочалася у листопаді 2021 р., беруть участь ще 7 закладів професійної (професійно-технічної) освіти України.

Участь у панорамних вебінарах в рамках роботи інноваційного віддаленого кластеру «Електроімпульс»

У досвіді працівників професійно-технічної освіти за останні роки зростають здобутки, які заслуговують позитивної оцінки. Вони стали можливими завдяки творчому пошуку, інноваційним підходам до діяльності профтехосвіти в умовах стрімкого розвитку ринку праці, висунення нових вимог як до закладів освіти, так і до роботодавців, водночас і до органів державної влади та управління, на які покладено відповідальність за реалізацію державної політики (Ничкало, 2022b).

Сьогодні завданням професійної (професійно-технічної) освіти на загальнодержавному рівні є

оновлення нормативно-правової бази, розвитку професійної освіти і навчання з урахуванням Європейських тенденцій і прогностичних потреб нашої держави, виокремлюючи як провідні впровадження концепції багаторівневої професійної освіти, розробку і впровадження інноваційних педагогічних систем та особистісно-орієнтованих технологій.

Створення сучасних навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням — це інвестиція в якість підготовки робітничих кадрів, що задовольнить потреби роботодавців у кваліфікованих працівниках, дасть змогу здобувачам освіти освоїти новітні технології, навчитись працювати на сучасному технологічному обладнанні.

Розуміючи важливість цього процесу, в 2021 р. ліцей взяв участь у конкурсі проектних заявок на отримання субвенції з державного бюджету на створення ще одного навчально-практичного центру. Наприкінці 2021 р. розпочав роботу Навчально-практичний центр будівництва та дизайну, у створення якого інвестовано 752,4 тис. грн. коштів Державного бюджету України, та 322,5 тис. грн. спеціального фонду Свалявського професійного будівельного ліцею. За ці кошти виконано ремонтні роботи та придбано сучасне обладнання. Слід відмітити, що всі будівельно-ремонтні, декоративно-оздоблювальні та дизайнерські роботи були виконані спільними зусиллями майстрів виробничого навчання та здобувачів освіти ліцею.

У травні 2022 р. відбулася презентація діяльності навчально-практичного центру будівництва та дизайну. У заході взяли участь Нелля Ничкало, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; Володимир Суботовський, депутат Закарпатської обласної ради; делегація освітян Львівщини на чолі з директором департа-

Круглий стіл з питань організації діяльності навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти

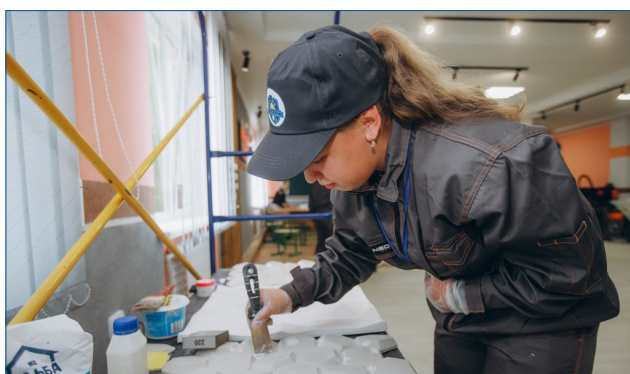
Зустріч в рамках презентації Навчально-практичного центру будівництва та дизайну

менту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації Олегом Паскою; Мар'яна Марусинець, директор департаменту освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної військової адміністрації.

Відбулося знайомство з оснащенням та можливостями діяльності центру, використання сучасних виробничих технологій, нового обладнання, матеріалів.

Цікавими були майстер-класи, що демонстрували майстри виробничого навчання разом зі своїми вихованцями:

- «Виготовлення декоративних 3-D панелей з гіпсу» (майстер виробничого навчання Галина Бобаль, учениці: Аліна Зайченко, Валентина Сліпець);

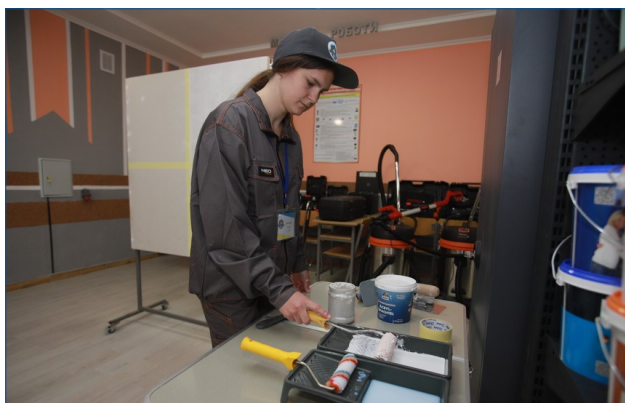

Виготовлення декоративних 3-D панелей з гіпсу

- «Нарізання облицювальної плитки під кутами 90° і 45°» (майстер виробничого навчання Олександр Партека, учень Томаш Кірман);

- «Встановлення маяків з використанням новітніх технологій» (майстер виробничого навчання Віктор Денис, учениця Марія Фотул);

- «Нанесення декоративної штукатурки «Лава» (майстер виробничого навчання Юрій Плоскіна, учениця Каріна Мигович).

Нанесення декоративної штукатурки «Лава» (учениця Каріна Мигович)

На завершення відбулася дискусія з питань організації діяльності навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти, де порушувалися питання окремих аспектів підготовки кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану, наголошувалося, що розвиток будівельної галузі сьогодні на часі, оскільки у післявоєнний період країна потребуватиме саме таких фахівців для відбудови зруйнованої інфраструктури та відновлення економіки України в цілому.

Навчально-практичні центри є сучасним освітнім середовищем, функціонування якого дає можливість зростання престижності робітничої професії, адже якісна підготовка конкурентоспроможних робітників є запорукою успішного розвитку промисловості та будівництва в Закарпатській області,

одним із найважливіших чинників для економічного зростання, повоєнної відбудови країни. Створені Навчально-практичні центри дозволяють, крім основних освітніх функцій, самостійно заробляти кошти і використовувати їх для подальшої модернізації бази ліцею, удосконалювати навички роботи на сучасному обладнанні під керівництвом компетентних педагогів. Актуальність створення центрів полягає у підвищенні престижності професійно-технічної освіти та робітничих професій галузі, підготовці фахівців з професії, що затребувана на регіональному ринку праці відповідно до вимог сьогодення, підтримці обдарованої молоді і запобіганню її виїзду на навчання та роботу за кордон, що є важливим аспектом для збереження робочої сили регіону.

Із 2021 р. в Україні розпочалася робота над реалізацією проекту німецького товариства міжнародного співробітництва («Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH») «Професійне навчання з питань енергоефективності в Україні». Головна мета його — формування професійної компетентності з енергоефективності та енергозбереження, практичних умінь, навичок для застосування сучасних технологій і матеріалів. За результатами конкурсного відбору в 2022/2023 навчальному році до проекту долучився Свалявський професійний будівельний ліцей, який обрав навчальний курс «Передові системи термомодернізації будівель і споруд» для впровадження в освітній процес підготовки кваліфікованих робітників із професії «маляр, штукатур». У рамках проекту підвищили кваліфікацію двоє майстрів виробничого навчання та викладач спеціальних дисциплін. Упродовж березня 2023 р. 29 учнів першого курсу поряд із кваліфікацією штукатура 3(2-3) розряду здобували часткову професійну кваліфікацію з опанування передових

У рамках проекту «Передові системи термомодернізації будівель і споруд» здобуття часткової професійної кваліфікації з опанування передових систем термомодернізації будівель і споруд.

систем термомодернізації будівель і споруд. Після проведення кваліфікаційної атестації здобувачі освіти отримали сертифікати німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ.

Здобувачі освіти отримали сертифікати німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ

24 лютого 2022 р. визначилися нові пріоритети професійної освіти: волонтерська діяльність, відновлення зруйнованої інфраструктури, виготовлення амуніції та додаткового обладнання для потреб ЗСУ, виконання ремонтних робіт та обслуговування техніки, проведення сільсько-господарських робіт у надскладних умовах, надання побутових послуг та забезпечення харчуванням тимчасово переміщених осіб, представників військових та охоронних структур і, звичайно, організація ефективної освітньої діяльності закладів професійної освіти.

У лавах ЗСУ захищають територіальну цілісність України працівники та випускники закладів профтехосвіти, які складають значну частку захисників Вітчизни. На сьогодні кожний заклад підтримує зв'язок із випускниками, які боронять територіальну цілісність держави, гордяться своїми Героями та віддає останні почесті тим, хто віддав найдорожче — своє життя, за Україну. На жаль, практично кожний колектив отримав сумні звістки про полеглих випускників та працівників і їх кількість все зростає. Вшановуємо та пам'ятаємо про кожного...

З початку повномасштабного вторгнення Росії на територію України педагогічний та учнівський колектив Свалявського професійного будівельного ліцею тримають свій освітянський фронт.

Заклади професійної освіти стали волонтерськими центрами, які опікуються питаннями організації харчування переселенців та воїнів ЗСУ, національної поліції, територіальної оборони; поселення тимчасово переміщених осіб у гуртожитках та навчальних корпусах закладів освіти; виготовлення захисних металевих конструкцій; пошиття необхідної амуніції для ЗСУ та сил територіальної

оборони, виготовлення харчових концентратів та продуктів швидкого приготування; надають перукарські послуги переселенцям та воїнам ЗСУ; збирають кошти для допомоги ЗСУ та підтримки осіб, що постраждали від військових дій.

Заклади, що здійснюють підготовку за напрямком «зварювальні технології», конструюють та виготовляють окопні буржуйки, слюсарі з ремонту колісних транспортних засобів — модернізують та ремонтують автомобілі, що відразу направляються на передову.

Важливим напрямком у волонтерській діяльності є збір коштів на придбання та передачу в зону бойових дій дронів, рацій, тепловізорів, спальних мішків, тактичних рюкзаків, інструментів, медичного обладнання, систематично для військових передаються особисті речі й засоби гігієни, закупаються медикаменти за кошти, зібрані учнями та працівниками закладу.

Починаючи з 25 лютого 2022 р. ліцей прийняв понад 200 внутрішньо переміщених осіб (ВПО), які змушені були залишити свої домівки. Колективом закладу було організоване цілодобове чергування, збір теплих речей, засобів гігієни, м'якого інвентарю, продуктів харчування, посуду, забезпечення гарячими обідами у їдальні, облаштували дитячу ігрову кімнату, сприяли наданню психологічної, юридичної підтримки ВПО, організували різноманітні майстер-класи для дітей.

На даний час в гуртожитку ліцею проживає понад 80 внутрішньо переміщених осіб, в тому

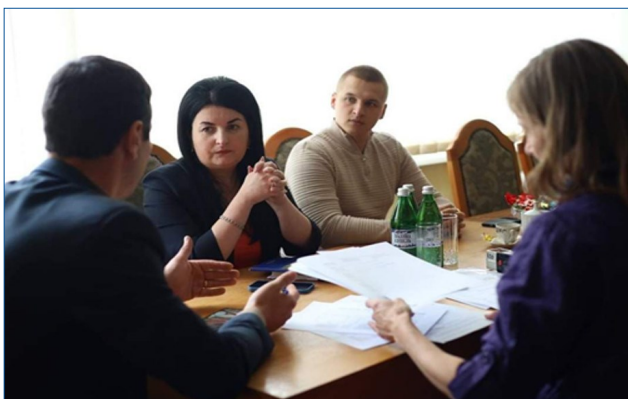
числі 25 дітей від 2 до 18 років, 4 людей з обмеженими фізичними можливостями та 16 осіб пенсійного віку. Адміністрація ліцею безперервно працює над тим, щоб ці люди почували себе комфортно та отримували всю необхідну допомогу: психологічну, юридичну, соціальну. Для цього налагоджена тісна співпраця з міжнародними благодійними організаціями такими як ЮНІСЕФ, Міжнародна організація з міграції (МОМ), БО «ФБ «Восток СОС», БО «Реґіон Карпати», БО «НІККА», БФ «Карітас Чеської республіки», БФ «Людина в біді» тощо. Зазначені організації забезпечили мешканців гуртожитку побутовою технікою, постільною білизною, матрацами, ковдрами, посудом та іншими аксесуарами для облаштування житла.

Співпраця з міжнародними благодійними організаціями

26 квітня 2022 р. підписано Меморандуму про співпрацю між Закарпатською обласною радою та благодійним фондом «Карітас Чеської республіки», згідно з яким на території ліцею побудовано та облаштовано 10 модульних будинків, а також проведено ремонт будівлі гуртожитку де в комфортних умовах зможуть проживати вимушено переміщені особи з інших регіонів України, де ведуться активні бойові дії.

У вересні 2022 р., за участю керуючої справами Закарпатської облради, депутата ради Мирослави Ливч на базі Свалявського професійного будівельного ліцею відбувся круглий стіл щодо співпраці між чеською благодійною організацією «Людина у біді» та громадською організацією «Авангард 2021» (м. Свалява). У ході зустрічі учасники обговорили питання про організацію спільних заходів із ремонту приміщень навчального закладу з подальшим поселенням тут внутрішньо переміщених осіб. Усі напрацьовані домовленості сторони закріпили підписанням договору про співпрацю між чеською благодійною організацією «Людина у біді» та громадською організацією «Авангард 2021».

Круглий стіл щодо співпраці між чеською благодійною організацією «Людина у біді» та громадською організацією «Авангард 2021»

Чеські партнери надали благодійну допомогу на ремонт приміщень гуртожитку ліцею, громадська організація «Авангард 2021» закупила необхідні матеріали, а майстри та учні ліцею виконали необхідні роботи. В гуртожитку у відремонтованих кімнатах вже проживають ВПО.

Згідно з договором, підписаним з благодійними організаціями, на території ліцею побудовано та облаштовано 10 модульних будиночків, а також проведено ремонт будівлі гуртожитку, де в комфортних умовах вже проживають вимушено переміщені особи з регіонів України, де ведуться активні бойові дії.

У 2022-2023 навчальному році до числа здобувачів освіти зараховано на навчання 4 особи з числа ВПО. Активно продовжується робота із забезпечення виконання завдань та заходів операційного плану реалізації у 2021-2023 рр. [Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів](#)

України від 28 жовтня 2021 р. № 1364-р. Педагогічними працівниками вивчається контингент закладів загальної середньої освіти, проводяться інформаційно-роз'яснювальні кампанії для дітей і молоді з числа внутрішньо переміщених осіб щодо механізмів вступу до закладу освіти та інших освітніх можливостей для молоді. Налагоджена співпраця з Закарпатським обласним центром зайнятості населення щодо організації перепідготовки незайнятого населення з числа ВПО з подальшим працевлаштуванням. На сайті ліцею створено окремі інформаційні посилання на безкоштовні відео-уроки, презентації з української мови, створено окремий модуль з інформацією про вступ на навчання ВПО.

У волонтерській діяльності активно проявили себе здобувачі освіти. У навчально-виробничих майстернях силами здобувачів освіти, майстрів виробничого навчання зроблено і передано військовим для потреб ЗСУ їжаки, пічки «буржуйки». Лідери учнівського самоврядування активізували збір коштів для придбання авто для потреб ЗСУ, підготували та відправили Великодні подарунки та медикаменти; активно долучилися до великодньої благодійної акції «Паска для воїна», яка відбулась у квітні 2023 р. в Ужгороді.

У лютому 2023 р. Свалявський професійний будівельний ліцей отримав чергову гуманітарну допомогу. Цього разу це сучасний твердопаливний котел, який буде використовуватись для обігріву гуртожитку ліцею. Допомога надана МФОЗНС «Регіон Карпат — НЕЕКА» за підтримки УВКБ ООН.

Безперечно, що майбутнє України великою мірою залежить від випускників закладів професійної освіти, саме вони відбудують нашу країну

Модульні будиночки з спортивним майданчиком для дітей та відремонтовані кімнати гуртожитку для ВПО

після війни і забезпечать її сталий розвиток. Проблема вибору майбутньої професії набуває особливої гостроти й актуальності в умовах сьогодення. Підвищення якості профорієнтаційної роботи є актуальним завданням для всієї системи професійної (професійно-технічної) освіти, яка в умовах воєнного стану спонукає колектив до пошуку нових форм профорієнтаційної роботи.

Профорієнтаційна робота в Свалявському професійному будівельному ліцею спрямована на вирішення наступних завдань:

- підвищення рівня обізнаності учнівської молоді про спеціальності та професії ліцею;
- формування позитивного іміджу закладу освіти;
- підвищення конкурентоспроможності ліцею на ринку освітніх послуг; підготовка кваліфікованих кадрів;
- створення умов для усвідомленого професійного самовизначення і розкриття здібностей особистості.

Для популяризації професій ліцей постійно бере участь у масових профорієнтаційних заходах області, щорічно проводить Дні відкритих дверей, у рамках яких проходять майстер-класи із залученням молоді регіону, де вони мають можливість ознайомитися з особливостями професій. Активно використовуються соціальні мережі, ліцей має власний профіль в соціальних мережах «Фейсбук» та «Instagram».

На сайті закладу створено **віртуальний 3D тур**, що дозволяє тим, хто шукає заклад в Internet, «потрапити всередину» Навчально-практичного центрів, виробничих майстерень, навчальних кабінетів Свалявського професійного будівельного ліцею відразу зі сторінки Google Пошуку або

Google Maps. Це відкриває двері для потенційних абітурієнтів, котрі здійснюють віртуальну прогулянку закладом освіти.

Постає проблема радикальної перебудови у сфері виховання, а саме: передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності, єдності громадянин в єдиній справі до Перемоги, своєрідності світогляду і на цій основі формування особистісних рис громадянина України.

Ця робота триватиме, адже є необхідною для підвищення авторитету закладу професійної (професійно-технічної) освіти, створенню позитивного іміджу робітничих професій таких необхідних для ринку праці та для відбудови України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Беновська, Л.Я., Борщевський, В.В., Сторонянська, І.З. (наук. кер.) та ін. (2018). *Цілі сталого розвитку для України: регіональний вимір: аналітична доповідь*. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України». <https://ird.gov.ua/irdp/p20180702.pdf>
- Ничкало, Н.Г. (2022а). Людський капітал у мирний час і в добу російської агресії проти України. *Професійна освіта*. 4(97). С. 2-4. <https://lib.iitta.gov.ua/734223/>
- Ничкало, Н.Г. (2022б). Професійна освіта у 30-літній історії НАПН України. *Професійна освіта*. 2(95). С. 2-5. <https://lib.iitta.gov.ua/734221/>
- Ничкало, Н.Г. (2022с). Українська педагогіка праці у гірку добу війни. *Професійна освіта*. 1(94). С. 2-5. <https://lib.iitta.gov.ua/734219/>

День відкритих дверей — це щорічний захід метою якого є залучення випускників загальноосвітніх закладів освіти до вступу в ліцей

PROFESSIONAL (VOCATIONAL AND TECHNICAL) EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER MARTIAL LAW AND STATE DEVELOPMENT

Oleksandr Vlasyk

Director of the the Svalyava Professional Construction Lyceum, Svalyava, Ukraine

Abstract. *The article highlights the topical aspects of the activities of the institution of professional (technical and vocational) education and training in the context of martial law and the development of the country. The author demonstrates the positive experience of creating a modern educational environment in a vocational education institution and its role in improving the quality of training of skilled workers; creation of modern training and practical centers in the field of industry to form competitive human capital to ensure post-war recovery and reconstruction of Ukraine. The possibilities of introducing a dual form of education in the professional training of skilled workers are revealed. The prospects for the development of cooperation between the institution of professional education and charitable organizations in the framework of creating conditions for the residence of internally displaced persons from the zone of active hostilities are outlined. The main tasks of career guidance as a factor of ensuring professional choice are characterized.*

Keywords: *professional (vocational and technical) educational institution; modernization; training of skilled workers; modern educational and practical centers for professional education; career guidance; post-war recovery of Ukraine.*

Дата публікації: 26 червня 2023 р.